

Verslag 2^e meedenkgroep bijeenkomst Transitievisie Warmte Alphen aan den Rijn woensdag 31 maart 2021, Zoom

Verslag samengesteld door Meike van de Linde en Ruud Kwant op basis van de 5 verslagen uit de subgroepen.

In de tweede bijeenkomst van de meedenkgroep warmtetransitie hebben we een presentatie gekregen over de keuze van de 5 behandelde verkenningbuurten. Een weerslag van deze presentatie vindt u in bijlage 1 terug.

Daarna hebben we in kleinere groepen, per buurt, hierover met elkaar gesproken. Van al deze gesprekken hebben we aantekeningen gemaakt. Deze leest u hieronder terug in dit verslag. We beginnen met een overzicht van de algemene vragen, die over de Transitievisie Warmte en de hele gemeente gaan. Daarna volgt een overzicht van de vragen en opmerkingen per verkenningbuurt (Koudenkerk aan den Rijn, Ridderveld-West, Burggooi, Zeeheldenbuurt/Groene dorp en Boskoop-West)

Uw opmerkingen en aanvullingen zijn en blijven welkom. Mailt u deze alstublieft naar RKwant@alphenaandenrijn.nl.

Uw visie, kennis en betrokkenheid zijn essentieel. Wat u ons meegeeft, nemen wij op in de Transitievisie Warmte. Deze wordt nu geschreven.

Algemene vragen en opmerkingen

Is het selectieproces helder?

- Opvallend dat er wijken bij zijn die al bezig zijn met gezamenlijke warmtevoorziening. Die hebben al iets en gaan daarmee verder.
- Hele redelijke voorstellen: huizen die op elkaar lijken, bevolking die mee wil doen, een warmte oplossing in de buurt etc.
- Het selectieproces werd helder gepresenteerd en was ook duidelijk en logisch; maar de toelichting ging snel en er zullen de komende tijd nog vragen rijzen onder inwoners, ook - en wellicht met name - ten aanzien van de uitvoering en kosten van de warmtetransitie. Het verzoek is om in de notulen het proces verder te verduidelijken.

In bijlage 1 is het proces kort weergegeven. De later op te leveren Q&A's zullen hier ook in helpen.

Deze Q&A's zullen we met een groepje geïnteresseerde inwoners - die hierover mee willen denken - opstellen. Het verzoek is vanuit de deelnemers om dit verhaal en Q&A's duidelijk in de communicatie vanuit de gemeente mee te nemen.

Wat betekent eigenlijk een verkenningbuurt?

Dit is een kansrijke buurt om met de warmtetransitie de volgende stap te maken. De volgende stap is het daadwerkelijk concreet uitwerken in een wijkuitvoeringsplan. Het betekent niet dat we hier ook meteen aan de slag gaan. We starten met een participatietraject in de buurt. En we gaan een business case doorrekenen. Vervolgens gaan we meer op detailniveau kijken naar een buurt. Bewoners worden uitdrukkelijk bij iedere stap betrokken.

Hoe gaan we in de slecht(er) geïsoleerde buurten met de warmteoplossing om? Isoleren is daar een groot probleem. Isolatie is een algemene opgave en moet over de hele gemeente worden toegepast en ondersteund: we moeten voor wat betreft isolatie juist beginnen bij slecht geïsoleerde huizen. Dit staat toch los van het TVW-traject?

De gemeente maakt berekeningen over de warmteoplossingen en verkenningbuurten. Hierin is al rekening gehouden met minimaal 23 % minder energievraag in 2050 door isolatiemaatregelen. Daarnaast stimuleert en ondersteunt de gemeente isolatie en energiebesparing. Dit doen we door onder andere wijkaanpakken te organiseren en inwoners samen met Energiek Alphen, te ondersteunen met energicoaches en duurzaamheidsleningen. Energiek Alphen was ook aanwezig bij de 2^e Meedenkgroepbijeenkomst.

Deze isolatie-maatregelen staan nu nog wat los van het TVW-traject. Gaandeweg zullen isolatie en warmtetransitie activiteiten van de gemeente meer gaan samenvallen. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de slecht geïsoleerde huizen, door hier bijvoorbeeld hybride vormen van verwarmen uit te werken. Het is denkbaar dat we in de verkenning erachter komen dat we het wijkuitvoeringsplan het beste kunnen richten op hybride oplossingen. Zo zouden we de buurt dan in stappen aardgasvrij kunnen maken. Zo kopen we tijd en behalen we wellicht het beste resultaat. Daarnaast worden in de verkenningbuurten plannen uitgewerkt en financiering aangevraagd om de eerste stappen te zetten. Buurten die later in de fasering "aan de beurt" zijn om aardgasvrij te worden gemaakt, profiteren hiervan mee. We verwachten dat in die buurten, door innovatie en opgedane ervaring, de kosten lager uitpakken.

Uiteindelijk – verkenningbuurt of niet – zal de gemeente zowel de verkenningbuurten als de rest van de gemeente ondersteunen bij het traject om aardgasvrij te worden. We zullen ervoor waken dat voor de hele gemeente de kosten en baten eerlijk worden verdeeld.

Stel er zijn initiatieven en inwoners willen aan de gang, waar kunnen zij voor hulp terecht?

Bij de energicoaches van Energiek Alphen en het Duurzaam Bouwloket.

De energicoach die bij de sessie aanwezig is geeft aan dat voor lage temperatuur veel geïsoleerd moet worden en dat bovendien aanpassingen nodig zijn aan het afgiftesysteem (de radiatoren). Deze energicoach is ook kritisch en maakt zich zorgen over het compleet van het gas af gaan. Een stapsgewijze aanpak zou beter zijn omdat in 1 keer aardgasvrij te veel is voor bewoners, ook qua financiën.

De gemeente geeft hierop aan dat ook deze stapsgewijze aanpak onderdeel is van de TVW en de latere uitwerking in de wijkuitvoeringsplannen. Uiteindelijk blijft het hoofddoel in 2050 aardgasvrij. Maar dat zal zeker - en wellicht ook voor de verkenningbuurten – in diverse gevallen stap voor stap en in goed overleg gaan. Verder wijst de gemeente op een aanbod voor ondersteuning richting Vve's. Op de site van de gemeente kunnen inwoners zich opgeven voor een collectieve inkoop actie. Diverse warmtescans zijn inmiddels al uitgevoerd.

Hoe kun je iedereen tegelijk aan het warmtenet koppelen, geeft dit geen problemen? Hoe gaat dat in zijn werk?

Angela Vos van de gemeente geeft een toelichting hoe dat nu wordt aangepakt in de Planetenbuurt. Daar worden nu de mogelijkheden van een warmtenet onderzocht. Het is nog helemaal niet zeker: als de bewoners het niet willen komt er geen warmtenet (met de huidige regelgeving). Bewoners worden in de Planetenbuurt vanaf het begin van het traject meegenomen in het proces. Er zijn nu diverse partijen aan het werk om een Plan van Aanpak op te stellen. Ook de financiering is een belangrijk onderwerp. Zo wordt alles afgewogen, en samen gekeken hoe we een warmtenet zouden kunnen aanleggen. Mocht er met de verschillende partijen in de toekomst worden besloten dat er een

warmtenet komt dan zal dat in de uitvoering sowieso stapsgewijs plaatsvinden. Er worden aansluitingen voorbereid, maar de gaskraan gaat niet in één keer dicht. Al met al is het een zeer groot project, dat grondig voorbereid zal worden.

Hoe wordt de warmtetransitie gefinancierd?

Zodra de Transitievisie Warmte is vastgesteld start fase 2. In deze fase wordt de financiële haalbaarheid onderzocht. Maar we maken nu al een eerste voorlopige berekening. Zo kunnen we alvast nadenken hoe we de financiering zouden kunnen organiseren.

Op dit moment wordt er sterk ingezet op het warmtenet. Wat wordt er met het gasleidingen netwerk gedaan? Daarbij wordt opgemerkt dat waterstof een belangrijke positie in de toekomst in zou kunnen nemen.

Deze vraag hoort bij de uitvoeringsstrategie. Met het oog op de inzetbaarheid van waterstof is het wel een goed idee om de aardgasleidingen te laten liggen. Waterstof is echter nu nog veel te duur om grote schaal te produceren. Ook in de nabije toekomst wordt waterstof niet als potentiële brandstof voor het verwarmen van woningen gezien.

Jullie leggen alleen de focus op de warmtebron. Moeten jullie niet kijken naar het afgiftesysteem in woningen? Wat is bijvoorbeeld de tapwaterbehoefte? Hoe neem je dit mee op gemeenteniveau? Wat is het bouwjaar van de woningen, welke systemen zijn er, welke soort ventilatietechnieken zijn er? Advies aan de gemeente is om meer in te zoomen op technische installaties in woningen. Maak daarna pas een keuze voor warmtebronnen. Wordt er naast de warmtebron ook nagedacht over die andere zaken?

Er wordt met diverse van deze zaken rekening gehouden in de TVW. De gemeente neemt bijvoorbeeld het bouwjaar en energielabel van woningen mee in de berekeningen. We gaan dit straks nog preciezer uitwerken in de wijkuitvoeringsplannen. Het is nu nog lastig om deze vraag goed te beantwoorden.

Is het besluitvormingsproces in een verkenningsbuurt al helder?

De buurten verschillen van elkaar. We gaan een traject in en als het meezit komt er een betaalbare oplossing. Hoe het proces eruit gaat zien, verschilt ook weer per buurt. Afhankelijk van lokale omstandigheden.

Opmerking: in de Warande bij de Albert Schweizerbrug zijn ze al van het aardgas af.

Andere inwoner: nee dat is een gemeenschappelijke WKO onder de grond. Leaseconstructie van warmtepomp. Dit is niet vergelijkbaar.

Energiek Alphen beter promoten in de gemeente.

De coaches voegen veel waarde toe en halen veel informatie op. Energiek Alphen is nog niet in heel Alphen goed bekend.

Wat gaan we doen met nieuwbouw? Als er wellicht een vergoeding komt voor een alternatief op de cv-ketel (bijv. warmtepomp) dan staan meer mensen er voor open-> collectief heeft de voorkeur. Nieuwbouw moet sowieso aardgasvrij zijn.

Oppassen met de warmtepomp: Deze kan voor koeling zorgen in de zomer; anders erg warm in huis. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat iedereen dan ook nog een airco gaat plaatsen, als de warmtepomp de koeling kan verzorgen.

Een deelnemer geeft aan het jammer te vinden dat je als gemeente geen energiegegevens mag opvragen bij energiemaatschappijen. Waardoor je selectief te werk kan gaan. Roel van Energiek Alphen geeft aan dit inzicht te hebben. Voor dit soort informatie kunnen inwoners terecht bij de energiecoaches van Energiek Alphen.

Hoe krijgen wij meer inwoners betrokken? Tips en opmerkingen van deelnemers:

- Neem mensen mee in de ontwikkelingen. We zijn vanavond met 4 terwijl het over duizenden mensen gaat. Zo'n project kan alleen draaien als we de groep vergroten en meer mensen er weet van hebben. Groene Hart Koerier is hier het beste middel voor.
- Zet het op de website van de gemeente
- Voorzichtig zijn met enquêtes die je onder 'ons soort' mensen gaat houden. Ons bereik je toch wel. Mensen die op dit soort dingen reageren hebben een belang en de mensen die we nog niet bereiken zijn juist degenen die we moeten hebben. Hoe je dat aanpakt, daar moet je over nadenken. Advies om de volgende communicatiekanalen in te zetten:
- Alphens Nieuwsblad
- Groene Hart Koerier
- Verenigingen (sport, muziek, theater, anders)
- Voorbeeld: lastig met de glasvezelcampagne. Heel erg moeten leuren om dat van de grond te krijgen. Folders, enorme campagne. 35% doet mee, maar voor die overige 65% moet elke keer de straat weer open.
- Grote warmtebedrijven. Enorme kosten, etc. 30 jaar vast aan een aanbieder en oplopende kosten. De groep is daar huiverig over. Meer uitleg en toelichting daarover – voordelen, nadelen – zijn en blijven nodig.
- Participatie in een warmtenet is dan van belang: deelnemer worden in het warmtenet
- Right to challenge: als VvE kun je ook een klein warmtenet aanleggen voor kleiner aantal woningen
- De deelnemers maken zich vooral zorgen over het communicatietraject. Het "verhaal" dient helder en duidelijk beschreven te worden op de gemeentelijke website en andere kanalen.
- Verder moeten inwoners zonder digitale middelen beter van informatie worden voorzien. Suggestie om ook te communiceren via brieven en niet alleen digitaal.
- Veel individuele beslissers. Draagvlak verkennen in enquête om te peilen of er voldoende animo is.
- Energiecoach: ik wil wel meedenken over formuleren van de juiste vragen in de enquête. Check ook meteen of ze behoefte hebben aan een energiecoach. Dan ben je al binnen.
- De gemeente heeft als doel: alle woningen in 2050 aardgasvrij. Een individu voelt deze noodzaak niet. Maak de urgentie duidelijker.
- VvE's gericht benaderen + laten meedenken.
- Individuele woningbezitters handreikingen geven -> goed begeleiden, klein beginnen zodat maandlasten verlaagd kunnen worden waardoor de bereidheid om te investeren groeit.
- Kennis delen met inwoners van hetzelfde type woning. Praat met je burens. Leer van elkaar. Maandlasten verlagen -> comfort verhogen.

Uitwerking per verkenningsbuurt

Koudekerk aan den Rijn

Deel 1 – is het selectieproces helder?

- Vraag: Koudekerk aan den Rijn zat niet bij de kansrijke gebieden, maar wel bij de verkenningsbuurten, waarom?
 - Koudekerk zat niet in de top 8.
 - De gemeente wilde graag een eerlijke verdeling van verkenningsbuurten over de hele gemeente. Bovendien wilde de gemeente ook een verkenningswijk aanwijzen waarin haar belangrijke partner Habeko Wonen corporatiebezit heeft. Toen is Koudekerk als beste van die kanshebbers uit de bus gekomen.
- Vervolgvraag: Ligt de focus dan alleen op bezit van Habeko of ook op de andere woningen?
 - Nee, we richten ons op clusters van woningen die ongeveer hetzelfde zijn, dus niet alleen op het bezit van Habeko.

Deel 2: Verkenningsbuurt

Waarom hier?

Grote afnemers/koppelkansen

- Kans om aan te haken bij de nieuwbouw opgave: Koudekerk wil woningbouw: oog van Koudekerk. Aan de westkant van het dorp is er een plan tussen de kerken. Dit zijn 2 (nog onzekere) nieuwbouwplannen.
- Nieuw winkelcentrum: kans dat het er komt, is klein volgens aanwezigen. Te weinig inwoners, en trek naar winkels in Hazerswoude.
- Albert Heijn ziet Patrick Dongelmans wel blijven en groter worden. Dat biedt wel een kans voor een grote afnemer. Hangt wel samen met de woningbouw.
- Winkelstraat zal wel blijven, maar niet veel groter worden, behalve de Albert Heijn. Wellicht gaat die ook naar een andere locatie binnen Koudekerk
- Enthousiast dorpsoverleg met voorzitter
- Werkgroep 'Duurzaam Koudekerk'

Aanvullende vraag: Wie kunnen nog meer het voortouw nemen?

- Er is een redelijk actief verenigingsleven en een multifunctioneel centrum (Ridderhof). Dus via die route kun je mensen motiveren om aan projecten mee te doen.

Aanvullende vraag: Bewonersavonden energiebesparing zoals vorig jaar: is dat een goede vorm?

- Weinig reactie
- Fysiek wijkteam stond altijd met een keet in de prins Bernhardstraat bij de winkels. Daar kan ook een koppeling gezocht worden als ze daar weer gaan staan.
- Multifunctioneel centrum Ridderhof heeft zelf ook een verduurzamingsopgave (koppelkans)
- Gebruik de Groene Hart Koerier
- Is er ook nog gekeken naar industriegebied Hogewaard? Is daar een koppeling mee te maken?
 - Er wordt altijd gekeken naar koppelkansen. Voor Koudekerk is in ieder geval de Oude Rijn als mogelijke warmtebron meegenomen, maar een koppeling

met het bedrijventerrein is ook niet uit te sluiten. Groep geeft aan: Latexvalt heeft veel warmte in de processen

Waarom niet hier?

- Hangt af van de kosten en of er ondersteuning komt vanuit het Rijk om het kostenneutraal uit te voeren. Dat speelt een grote rol.
- Warmte uit de Rijn zou wel heel interessant zijn
 - Is de Rijn wel groot genoeg om tegen de temperatuurschommelingen te kunnen? Kan dat niet zorgen voor natuurproblemen?
 - Voor het draagvlak kan het positief werken: het komt uit de buurt.
 - Zoek naar zichtbare alternatieven: Voorbeeldprojecten, zonnepanelen bijv. verduurzamen Ridderhof als voorbeeldproject uitventen. Zichtbaarheid vergroten van wat er nu al gebeurt. Voorbeeldwoningen etc.
 - Er loopt momenteel regionaal onderzoek van Deltares waarbij deze beïnvloeding wordt onderzocht en hoeveel warmte er uit de Oude Rijn gehaald kan worden zonder dat dit aantoonbare schade aan de ecologie aanbrengt.
 -
- Gevoel dat het in een dorp gemakkelijker gaat dan in de stad
- Gemeenschappelijk bezit maken van het warmtenet. Dat maakt het aantrekkelijker. Wat wij gaan ontwikkelen doen we samen → zorgt voor groter draagvlak

In de chat:

- Het lijkt mij zinvol snel aan de bewoners duidelijk te maken waarom KK gekozen is om zo snel mogelijk bewoners mee te nemen.
- Bijval: verrassend dat Koudekerk een verkenningsbuurt is. Het enthousiasme van dorpsoverleg moet niet vertroebelen. De inwoners moeten het ook willen.
- Werkgroep duurzaam Koudekerk: Gezien de sfeer in het dorp liggen er inderdaad wel kansen, maar dat zorgt er niet voor dat iedereen dat per definitie vindt.
- De technieken zijn onduidelijk voor de aanwezigen (warmtenet, TEO en Zonnethermie). En wat zijn de gevolgen voor de woningen? Hier moet voor het vervolg aandacht aan besteed worden voor deze buurt. Interessant wordt gevonden: Hoe werkt warmte uit de Rijn?

Ridderveld - West

Is de Burgtenbuurt mogelijk (ook) een goede verkenningswijk?

De Burgtenbuurt is vergelijkbaar met Ridderveld West, maar scoort qua opbouw van de wijk/ gelijkwaardigheid van gebouwen en warmtebronnen in de nabijheid iets lager. Dat is de reden dat Ridderveld Midden niet is geselecteerd. Dat wil niet zeggen dat we uiteindelijk niet ook voor de Burgtenbuurt zouden kunnen kiezen als zich daar kansen voordoen of als er lokale initiatieven (willen) starten.

Discussie

In oudere buurten is het lastig om een collectief warmtenet te realiseren of de wijk collectief aardgasvrij te maken omdat de woningen nog een grote isolatieslag moeten ondergaan. Dit komt omdat voor het efficiënt verwarmen zonder aardgas in de regel lage temperatuurverwarming nodig is en daarvoor dient het huis goed geïsoleerd te zijn.

In nieuwe buurten – die goed geïsoleerd zijn – is het aardgasvrij maken makkelijker te realiseren. Er is dus op grond van de gekozen warmteoplossing zowel iets voor te zeggen om te starten in slecht geïsoleerde als in goed geïsoleerde buurten. Het uiteindelijke effect dat je hiermee bereikt is ook verschillend (verschil in CO₂-reductie).

1. Linksboven bij het Weteringpark in Ridderveld West is wat nieuwere bebouwing aanwezig in relatie tot de rest van de wijk. Dit zou dus mogelijk een reden kunnen zijn om hier te starten.
2. Tevens werd het rijtje woningen in het Zuiden van Ridderveld West, direct aan de oude Rijn, genoemd: deze woningen zijn slecht geïsoleerd. Is het verstandig om juist daar te beginnen?
3. Een inwoner uit Ridderveld Oost merkt op dat hij in een oudere wijk woont. Hij kan zich voorstellen dat dat juist een buurt is om eerder te starten en zou kunnen worden aangemerkt als verkenningsbuurt.

Voor alle bovenstaande ingebrachte suggesties/punten geldt dat dit in de nadere uitwerking zal worden bepaald. We zijn nog bezig om de TVW verder af te maken. Het kan zijn dat de precieze afbakening van de te verkiezen verkenningsbuurten nog verandert. Bovendien kan de afbakening van de buurten ook nog veranderen als we na het vaststellen van de TVW de buurten in gaan. We gaan dan met elkaar wijkuitvoeringsplannen opstellen. Dan zullen we pas de exacte gebiedsafbakening, betrokken partijen en de warmteoplossing bepalen en uitwerken.

In de chat

Wij hebben in de Weidebloemenbuurt (Ridderveld Oost; in Zegersloot) inderdaad een warmtebeeld rapport ontvangen. Zelf had ik ook al een warmtebeeld impressie gemaakt. Voor mijn eigen woning was ik benieuwd te zien wat er aan warmteverlies optreedt via de gevel en de gevelopeningen. Wij hebben zelf nu ook opdracht gegeven om onze spouwmuur en de begane grondvloer te laten isoleren. Via de site van de gemeente is het terug te vinden hoe de subsidie hiervoor terug te vragen is. **Aanbeveling om dit wel duidelijker vindbaar op de site te vermelden.**

De Weidebloemenbuurt is zeker ook een goede wijk om uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn wat warmte transitie betreft.

Burggooi

Waarom geen warmtenet en wel een individuele oplossing voor Burggooi? Vanwege de financiële draagkracht van inwoners?

Woningen zijn kansrijk door goede isolatie en geschikt voor individuele warmtepompen.

Vraag: waarom wel/niet deze wijk?

- Belangrijkste horde is dat dit een weinig georganiseerde buurt is, veel individuele beslissers. Focus eerst op proces. Hoe krijg je mensen bij elkaar?
- Aanname dat er draagkrachtige inwoners wonen is makkelijk gemaakt. Niet eerlijk dat wij meer moeten betalen. Rijk heeft een kostenneutrale oplossing beloofd. Geldt ook voor ons. Het moet op een eerlijke en redelijke manier gaan. Je doet mensen in deze buurt dan tekort. Als je mensen wilt motiveren, kom je als gemeente met een subsidie over de brug. Anders krijg je juist weerstand.
 - *Burggooi is net als alle andere verkenningsbuurten een buurt waar we samen gaan verkennen wat voor oplossingen het beste passen. Dit kunnen semicollectieve of individuele oplossingen zijn. Dus ook wat de financiering betreft geen andere benadering dan de andere verkenningsbuurten.*
- Wat is het perspectief? Dat willen we weten. Anders denk ik: ik ga achteroverleunen en wacht tot de gemeente met collectief warmtenet komt. Moet ik nu wel investeren in een individuele oplossing? Dat kost me nu heel veel geld? Is dat wel verstandig? Het is belangrijk om inwoners het juiste perspectief te bieden.
- Ga met enthousiastelingen in de wijk aan de slag, start bij de koplopers.
- Wat zijn de mogelijkheden voor een alternatief voor een cv-ketel? Hoe verhoudt deze wijk zich tot andere wijken?
- Het voordeel om inwoner te zijn van een verkenningswijk: alles wordt uitgezocht. Je weet als inwoner waar de knelpunten zitten. Nadeel is dat het pionieren is en de oplossingen nog moeten worden uitgewerkt.

In andere buurten heb je grote gebouwen, veel besparing op CO₂. Dat heb je niet in Burggooi. Dan ga je minder snel, omdat je met individuen te maken hebt. Willen die van een publieke voorziening naar een individuele oplossing? Wat is het doel van de gemeente bij deze verkenningsbuurt? CO₂ besparen? Zo hoog mogelijk rendement behalen?

Er is een mooie koppelkans in Burggooi, omdat van deze woningen uit 2000 in de regel de CV aan vervanging toe is. Als dat dan toch moet gebeuren is dit een "natuurlijk" moment om te bezien wat er nog meer mogelijk is en of je de cv-ketel door een gasloze variant kunt vervangen.

Ferd Schelleman, initiatiefnemer en energicoach van Energiek Alphen:

Andere wijken zijn meer uit de jaren '70 en '80. Meer rijtjeswoningen. In Burggooi heb je te maken met goed geïsoleerde woningen. Juist heel interessant om hier naar de volgende stap te gaan/ Individueel of kleine collectieve oplossingen. Wat zijn de kosten en baten van de verschillende opties?

Boskoop-West

Boskoop-West is qua oplossingsrichting onzeker. Er wordt geopperd om inwoners te stimuleren om met duurzaamheid aan de slag te gaan.

- Hoe kun je alvast aan de slag gaan met isolatie en welke subsidies kun je hiervoor krijgen?
- Zodra de cv-ketel vervangen moet worden, kun je kiezen voor een hybride oplossing of een leasecontract.
- Wat levert het op als je kiest voor zonnepanelen?

De voor- en nadelen van Boskoop West als verkenningsbuurt:

Aandachtspunten: isolatie van deze huizen, vochtige kruipruimtes, infrastructuur is wat lastiger.

Positief is dat de opzet van de wijk gunstig is om gefaseerd aan te pakken, waarmee de overlast klein is. Woningbouwvereniging Habeko Wonen is zeer gemotiveerd en staat volledig achter het traject.

Als aquathermie een optie is met de Gouwe als bron is het dan mogelijk om buizen in de Gouwe te leggen in verband met de scheepvaart? Is hier contact over met de provincie?

Waddinxveen is bezig met een pilot om warmte uit de Gouwe te halen zonder dat de scheepvaart er last van heeft. Feit is dat buizen in de Gouwe veel ruimte in beslag nemen.

Is het mogelijk om met een warmtewisselaar te werken met kleinere oppervlaktes, met bijvoorbeeld water In deze wijk met veel sloten? Cédric is niet bekend met zulke systemen (bodempwarmte of luchtwarmte op klein schaal is waarschijnlijk meer efficiënt). Hij heeft wel van een pilot in Alphen aan den Rijn gehoord.

Het "duurzaamheid initiatief" Kinderboerderij is geen doorslaggevend argument voor de bewoners en ze zijn er ook niet mee bekend.

Is aardwarmte/geothermie een optie?

Aardwarmte heeft een beperkte potentie en vooralsnog niet als kansrijke optie meegenomen in Boskoop-West.

Wat is de reden dat Nederland zo radicaal van het aardgas af wil, terwijl andere landen juist aardgas promoten?

Aardgas is duurzamer dan steenkool. In gebieden waar veel steenkool wordt ingezet, wordt aardgas gepromoot. Deelnemers merken op dat isoleren en zonnepanelen plaatsen + warmwatervoorziening op elektriciteit al veel voordelen biedt. Leg niet alleen de nadruk op aardgasvrij.

Tip

- Probeer inwoners te bereiken via folders, fysieke wijkbijeenkomsten (na het vaccinatieprogramma)
- Scan twee woningen en toon de verschillen aan. Laat zien wat het verduurzamen van een woning kan betekenen en opleveren. (dit gebeurt vanuit de wijkaanpak al met het Duurzaam Bouwloket)

Zeeheldenbuurt/Groene Dorp

Niemand van de groep kwam zelf uit deze verkenningsbuurt. De buurt bestaat vooral uit huizen van woningcorporatie Woonforte. Men vraagt zich af waarom er dan niemand van Woonforte aanwezig is bij dit gesprek. De reden is dat Woonforte al uitgebreid betrokken is bij dit traject en deelneemt aan de projectgroep, waarmee we deze voorlopige buurtselectie en de TVW gezamenlijk opstellen. Veel huizen in de buurt zijn recent gerenoveerd door Woonforte. Er is dus al een slag geslagen in duurzaamheid. Zo zijn er recent de ramen vervangen.

Waarom is Berendrecht geen selectiewijk?

Degen die de vraag stelt is een actieve kerkganger en denkt met genootschap een voorbeeld/aanjagerfunctie te vervullen naar de wijk.

Hoe gaan we om met nieuwbouw in de Havenstraat?

Deze is vorig jaar opgeleverd als laatste nieuwbouwproject met aardgas. Dit zorgt ervoor dat woningen een nieuwe cv-installatie hebben en ze zijn tevens goed geïsoleerd.

Op welke termijn moet aquathermie gaan gebeuren? In de Planetenbuurt is een proefpilot. Gaat dit tegelijk lopen of na elkaar?

De gespreksleider aan dat alle buurten tegelijk aan de slag gaan in de volgende fase. Aangegeven wordt dat je moet oppassen dat je geen dubbele dingen wilt doen. De angst leeft dat als Planetenbuurt aquathermie als bron inzet, andere wijken deze bron niet meer in kunnen zetten. Er loopt momenteel regionaal onderzoek van Deltares waarbij deze beïnvloeding wordt onderzocht en hoeveel warmte er uit de Oude Rijn gehaald kan worden zonder dat dit aantoonbare schade aan de ecologie aanbrengt.

Men is ook erg benieuwd naar de technische aspecten. Wordt er een enkele warmtebron of meerdere ingezet?

De gespreksleider geeft aan dat hier pas in de volgende fase naar gekeken gaat worden en dat dat ook uitgerekend moet gaan worden in het financiële plaatje.

Meer dan de helft in deze wijk is van woningcorporatie Woonforte. Deze heeft al een hoop gerenoveerd. Hoe wordt dat traject aangelopen met particulieren?

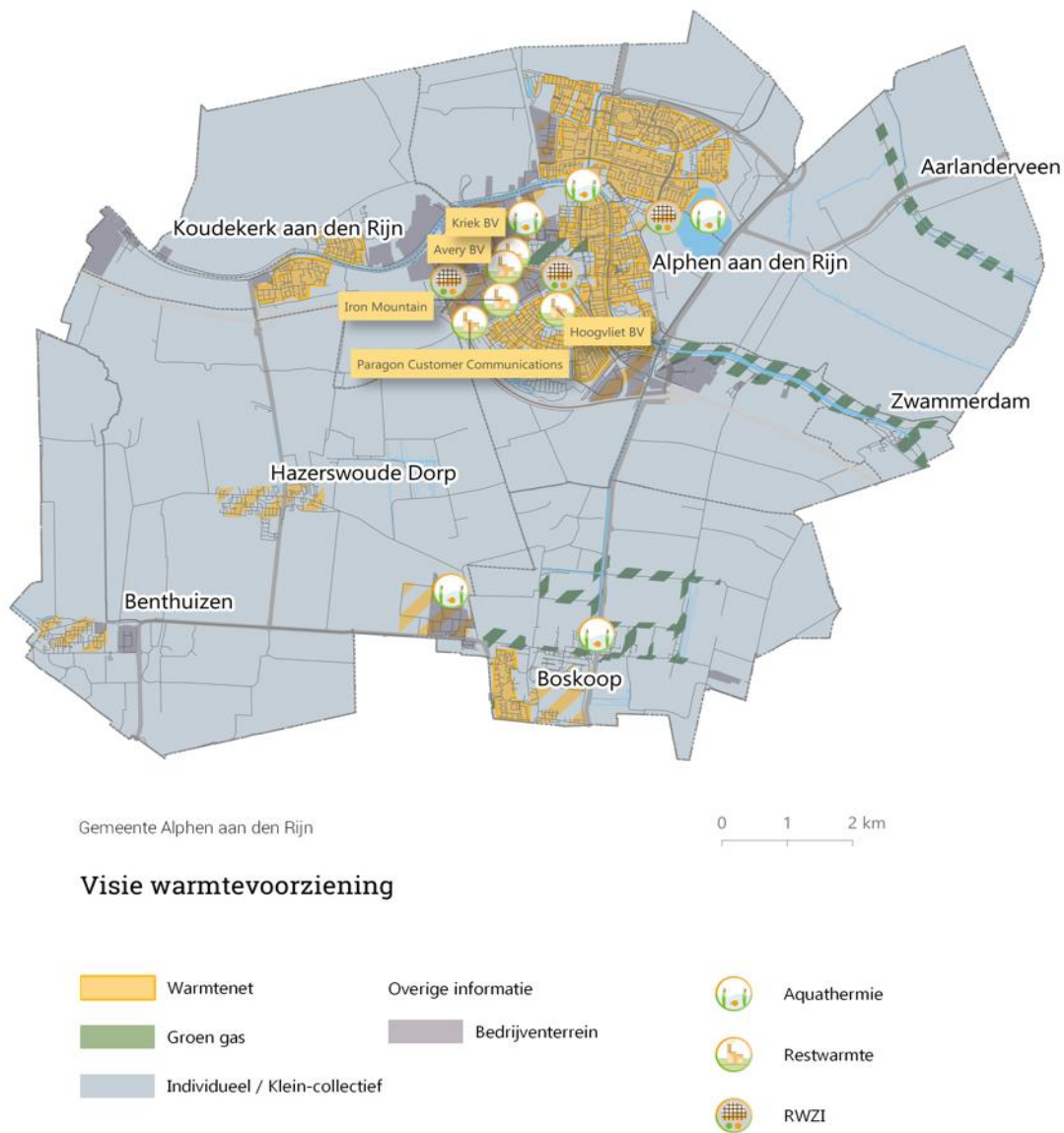
De collectieve regeling moet aantrekkelijk zijn. Ondersteuning van het Rijk zal nodig zijn voor het financiële plaatje. Er moeten flinke subsidies komen om mensen te stimuleren en ondersteunen.

Veel lage inkomens in deze wijk. Goede isolatie en goede verwarming zou voor deze inwoners al veel schelen. Niet alleen goed voor de duurzaamheid van de wijk maar ook goed voor hun portemonnee -> leefbaarheid en sociale cohesie. Woonforte zou aan de voorkant moeten investeren.

Erik van Zuylen vindt dit een erg goed punt en neemt dit mee. Geeft ook aan dat woningcorporaties een voordeel hebben in relatie tot subsidies. Zij kunnen in bijvoorbeeld zo'n wijk grootschalig investeren.

Bijlage 1: *Verheldering Selectie Verkenningbuurten*

We hebben een voorlopige keuze gemaakt van verkenningbuurten. Dit hebben we gedaan op basis van het Afwegingskader Warmte, de warmteanalyse (de warmteopties en clusters: zie hieronder kort toegelicht) en diverse selectiecriteria (zie hieronder). Deze verkenningbuurten hebben we besproken in de meedenkgroep van 31 maart 2021.

Figuur 1: Warmtevoorziening en bekende omgevingsbronnen Alphen aan den Rijn 2050

Op basis van de warmte-analyse zijn er warmtebronnen vastgesteld (zie figuur 1 hierboven) en logische warmteclusters gedefinieerd (zie plaatje hieronder). Deze logische warmteclusters zijn bepaald door de warmtebronnen - en warmtepotentie - te koppelen aan de warmtevraag (energiegebruik huishoudens en kantoren).

Kansrijke clusters

Vervolgens zijn op basis van het Afwegingskader Warmte selectiecriteria opgesteld en vastgesteld, die zijn gebruikt voor een Multi-Criteria Analyse (MCA). Deze MCA is gedaan op basis van een indeling van Alphen aan den Rijn in de logische bovenstaande clusters.

Elk warmtecluster krijgt voor elk onderstaand criterium een score tussen de 0 (negatieve beoordeling), 1 (neutraal) en 2 (positieve beoordeling). De berekening vindt plaats aan de hand van de criteria in 4 afwegingscategorieën:

1. Natuurlijk moment,
2. Zekerheid warmteoplossing,
3. Draagvlak,
4. Volume/tempo.

Er is samen met onze stakeholders voor gekozen om "draagvlak", "natuurlijk moment" en "zekerheid van de warmteoplossing" 2 keer zwaarder te laten meewegen in de beoordeling dan "volume/tempo" (++ versus +). De uiteindelijke score van een gebied komt tot stand op basis van kwantitatieve cijfers (aantal woningen, energielabel enz.) en een kwalitatieve beoordeling (expert judgement).

In de lijst die hier onder staat, vindt u de criteria, inclusief de daaraan gekoppelde wegingen, die zijn meegenomen in de multicriteria analyse (MCA). Bij elk criterium wordt vermeld op welke manier de beoordeling tot stand is gekomen:

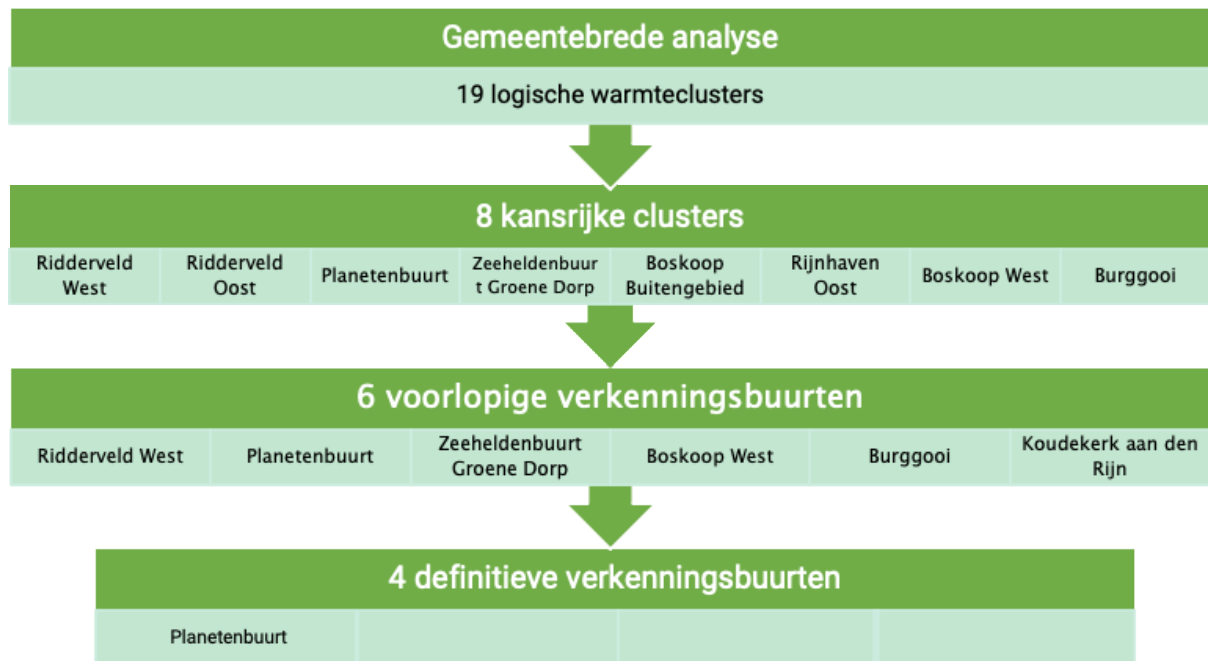
Criterium	Berekeningen
VOLUME / TEMPO (+)	
Woningcorporatie Bezit	Op basis van het percentage woco bezit in het cluster. <ul style="list-style-type: none"> ➤ > 40% = score 2; ➤ tussen 20 en 40% = score 1 ➤ < 20% = score 0
VVE + Hoogbouw	Percentages bij elkaar optellen: <ul style="list-style-type: none"> ➤ > 40% = score 2 ➤ tussen 20 en 40% = score 1 ➤ < 20% = score 0
Grote afnemers	Op basis van energiemeldingen ODMH en bekende bijzondere afnemers zijn de buurten te categoriseren in drie categorieën: <ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 derde van de buurten waarin verhoudingsgewijs de meeste grote afnemers zijn gevestigd krijgen de score 2 ➤ 1 derde van de buurten met een gemiddeld aantal: score 1 ➤ 1 derde van de buurten met het minste aantal: score 0
Gelijkvormigheid	Op basis bouwjaar, type woningen, visuele observatie en gelijke warmteprofielen zijn de buurten te categoriseren in drie categorieën: <ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 derde v.d. buurten met de meeste gelijkvormigheid: score 2 ➤ 1 derde v.d. buurten met een gemiddeld aantal: score 1 ➤ 1 derde met het minste aantal: score 0
Maatschappelijk vastgoed	Alle verblijfsobjecten op gemeentelijk grondgebied bekeken. Clusters met objecten: <ul style="list-style-type: none"> ➤ > 1000 GJ per jaar: score 2 ➤ > 500 GJ per jaar en < 1000 GJ per jaar: score 1 ➤ clusters met < 500 GJ: score 0
DRAAGVLAK & DRAAGKRACHT (++)	
Betrokkenheidsprofiel	Op basis van de data van de Motivaction-analyse is herleid of bewoners makkelijk of moeizaam te bewegen zijn tot verduurzamen van de woning (bron: ODMH). <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hoog betrokkenheidsprofiel: score 2 ➤ Gemiddeld betrokkenheidsprofiel: score 1 ➤ Laag betrokkenheidsprofiel: score 0
Draagvlak + sociale cohesie	Draagvlak en sociale cohesie zijn twee aparte begrippen die in dit criterium zijn meegenomen. De score is gebaseerd op verschillende bronnen: Slimme Wijken Tool (Enpuls), verslagen Transitietafels en gemeentebrede sessies. Op basis van informatie uit deze bronnen is het draagvlak en sociale cohesie bepaald. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Veel sociale cohesie: score 2 ➤ Gemiddeld: score 1 ➤ Lage sociale cohesie: score 0
Bewonersinitiatieven	Gebaseerd op enquête (Citizens) en gemeente brede sessies. Uit de enquête blijkt dat 101 inwoners zijn betrokken bij een duurzaam initiatief. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Veel potentiële initiatieven: score 2 ➤ Gemiddeld: score 1 ➤ Weinig initiatieven: score 0

Goedkoopste alternatief Leidraad analyse 2020	<p>De berekeningen van DWTM zijn vergeleken met de analyse van het PBL: Leidraad analyse 2020 (second opinion): Er is gekeken naar laagste kosten per WEQ obv een gelijke verdeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Laagste kosten: score 2 ➤ Gemiddeld: score 1 ➤ Hoge kosten: score 0
Bereidheid woningen voor aanpassingen	<p>Op basis van percentage woningen waar het afgemelde label, 3 (of meer) labelsprongen heeft gemaakt dan op basis van het bouwjaar valt te verwachten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bij meer dan 30%: score 2 ➤ Bij meer dan 15%: score 1 ➤ Overig: score 0
ZEKERHEID OPLOSSING (++)	
Kansen voor inzet omgevingsbronnen/ restwarmte	<p>Aanwezigheid omgevingsbronnen en restwarmte op basis van kaarten met potentiële warmtebronnen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Grote potentie: score 2 ➤ Gemiddelde potentie: score 1 ➤ Lage potentie: score 0
Zekerheid warmteoplossing (DWTM)	<p>Expert judgement op basis van DWTM-warmte analyse.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Grote zekerheid: score 2 ➤ Gemiddeld: score 1 ➤ Warmteoplossing onduidelijk: score 0
Robuustheid (vergelijking met andere analyses)	<p>Vergelijking met andere analyses:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Goede overeenkomst: score 2 ➤ Deels overeenkomend: score 1 ➤ Geen overeenkomst: score 0
NATUURLIJKE MOMENTEN (++)	
Renovatieplannen corporaties	<p>Op basis van percentage van het corporatiebezit met renovatieplannen. Renovatie vormt een koppelkans voor een gezamenlijke aanpak aardgasvrij.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ > 10% bezit met renovatie of sloopplannen: score 2 ➤ Tussen 10 en 0 %: score 1 ➤ geen plannen: score 0
Vervanging netten / infra	<p>De planning voor de afschrijving en/of vervanging van het gasnet en elektriciteitsnet is een koppelkans om aan te grijpen om met betreffend cluster aan de slag te gaan. Congestieproblematiek van het elektriciteitsnetwerk wordt meegenomen in de score.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Grote koppelkans: score 2 ➤ Gemiddelde koppelkans: score 1 ➤ Lage koppelkans: score 0
Openbare ruimte en transformatie	<p>Aantal (verblijfs)objecten dat aan renovatie of vernieuwing toe is, zoals geteld in de planlijst. Renovatie vormt een koppelkans voor een gezamenlijke aanpak aardgasvrij.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aantal verblijfsobjecten > 30%: score 2 ➤ Aantal >10%: score 1 ➤ Aantal < 10%: score 0

Nieuwbouw	<p>Grootte en aantal nieuwbouwprojecten conform de planlijst en op basis van inschatting. Nieuwbouw vormt een koppelkans om een collectieve oplossing te realiseren voor het cluster/ gebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Veel nieuwbouwprojecten: score 2 ➤ Gemiddeld: score 1 ➤ Weinig nieuwbouwprojecten: score 0
Andere agenda's	Diverse opvattingen. Een koppeling met andere (gemeentelijke opgaves of agenda's) kan aanleiding zijn om de opgaven integraal aan te pakken. Bijvoorbeeld de agenda klimaatadaptatie of het groenblauwe Stadshart.

Tot slot ziet u in onderstaande figuur het hele keuzeproces. Hier ziet u hoe de gemeente met haar stakeholders is gekomen tot de voorlopige keuze van 6 verkenningsbuurten. In de Planetenbuurt zijn we al van start gegaan met de verkenning van een uitvoeringsplan.

Dat is ook direct de reden dat de Planetenbuurt niet is behandeld in de meedenkgroep van 31 maart.

Figuur 2: selectie verkenningsbuurten